

B i j l a g e 5 :

A a n v u l l e n d v l e e r m u i s -
o n d e r z o e k C e n t r u m p l a n

Nader onderzoek Vleermuizen Nije
Buorren Harkema

BügelHajema

Plek voor ideeën

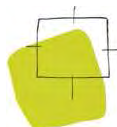
**Nader onderzoek Vleermuizen Nije
Buorren Harkema**

Inhoud

Rapport

9 september 2011

Projectnummer 005.00.07.44.01

Ideeën voor een plek

Inhoudsopgave

1	Aanleiding	3
2	Methode	5
3	Resultaten	7
4	Conclusie	9

Aanleiding

De gemeente Achtkarspelen is voornemens om tot gedeeltelijke herstructurering te komen van de voormalige bibliotheek locatie aan de Nijebuorren te Harkema. Hiertoe zal de bebouwing in het plangebied worden gesloopt en het opgaand groen worden verwijderd.

DOEL

In het kader van de Flora- en faunawet is het noodzakelijk in aanvulling op het vooronderzoek (Advies Natuurwaarden locatie Nije Buorren Harkema, rapportnummer 005.00.07.44.00, Assen 2011) te achterhalen of er in het voormalig bibliotheekgebouw verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn.

Alle vleermuissoorten zijn op basis van de Flora- en faunawet streng beschermd. Vaste verblijfplaatsen van vleermuizen zijn jaarrond beschermd, ook wanneer ze tijdelijk niet in gebruik zijn.

FLORA- EN FAUNAWET

Dit rapport beschrijft de resultaten en conclusies van het nader onderzoek naar vleermuizen. Het onderzoek heeft plaatsgevonden van mei 2011 tot en met september 2011 waarbij het vleermuisonderzoek is uitgevoerd volgens het protocol voor vleermuisinventarisaties dat door het Netwerk Groene Bureaus is opgesteld¹

¹ GaN, NGB en Zoogdiervereniging, 2011 Vleermuisprotocol versie 30 maart 2011. Gegevensautoriteit Natuur, Netwerk Groene Bureaus en Zoogdiervereniging, www.gegevensautoriteitnatuur.nl, Utrecht

Methode 2

Ten behoeve van het aanvullend onderzoek is het plangebied viermaal bezocht. Deze veldbezoeken vonden plaats op 21 mei 2011, 29 juni 2011, 16 augustus 2011 en 7 september 2011.

VELDBEZOEKEN

Bij aanvang van de veldbezoeken is de bebouwing in het plangebied geïnspecteerd op de aanwezigheid van mogelijke invliegopeningen en sporen (onder andere uitwerpselen) van vleermuizen.

INSPECTIE

Vleermuizen maken gebruik van echolocatie om zich te oriënteren in een gebied en het lokaliseren van prooien tijdens de jacht. Tijdens avondbezoeken kunnen vliegende en baltsende vleermuizen worden waargenomen door de ultrasone geluiden die zij maken, hoorbaar te maken. Met behulp van ultrasoongeluiddetector (batdetector, Pettersson D240x) met heterodyn- en tijdverlengenfuncties is de inventarisatie uitgevoerd. Tijdens de veldbezoeken zijn met digitale opnameapparatuur (Edirol R-09HR) digitale WAV-opnamen van de vleermuizengeluiden gemaakt. Om met zekerheid vast te stellen welke soorten zijn waargenomen, worden deze opnames met behulp van de programma's Bat Sound Pro 3.31b en WaveSurver 1.8.5 op de computer geanalyseerd.

APPARATUUR

Tijdens de bezoeken is de aandacht gericht op de aanwezigheid van vleermuizen in de te slopen bebouwing. Ook is onderzocht of het omliggende terrein onderdeel is van het jachtgebied of een vliegroute. Voor de omstandigheden gedurende de verschillende veldbezoeken zie tabel 1. De omstandigheden waren gedurende alle veldbezoeken geschikt voor het waarnemen van vleermuizen.

Tabel 1. Omstandigheden van de avondbezoeken

Datum	Tijdsduur	Zonsondergang	Weer	Temperatuur
21-05-2011	21:00-23:00	21:36	Onbewolkt, matige wind	23 °C → 14°C
29-06-2011	21:30-23:30	22:05	Half bewolkt, zwakke noordwesten wind	16°C → 13°C
16-08-2011	21:00-23:00	21:03	Bewolkt, zwakke zuidzuidwesten wind	17°C → 13°C
07-09-2011	20:10-22:15	20:12	Bewolkt, matige westenwind	15°C → 14°C

PROTOCOL

In 2007 is op initiatief van het Netwerk Groene Bureaus een protocol ontwikkeld voor inventarisaties van vleermuizen als 'nader onderzoek' in het kader van de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 of het beleidskader voor de Ecologische Hoofdstructuur. Het protocol gaat uit van de gebiedsfuncties winterverblijf, zomerverblijf, kraamverblijf, paarverblijf, vliegroute en jachtgebied. Voor het inventariseren van elk van deze zes functies zijn per vlier-

muissoort een aantal, een periode van het jaar en de minimale duur van het veldbezoek vastgelegd. Verder worden eisen gesteld aan de weersomstandigheden en de te gebruiken apparatuur. Het toepassen van het protocol geeft een grote mate van zekerheid dat DLG geen aanvullend inventarisatieonderzoek verlangt bij een ontheffingsaanvraag en dat een onderzoek stand houdt in een eventuele juridische procedure.

Resultaten

3

Inspectie bomen en bebouwing

Het plangebied is op 9 maart 2011 bezocht door mevr. drs. A.A. Schwab in kader van een verkennend onderzoek. Tijdens dit bezoek zijn de gebouwen en bomen geïnspecteerd op de aanwezigheid van mogelijke invliegopeningen en sporen (onder andere uitwerpselen) van vleermuizen. De bebouwing in het zuiden van het plangebied is gezien de gebruikte bouwmaterialen en de bouwconstructie niet geschikt voor vleermuizen. In het voormalig bibliotheekgebouw zijn verblijfplaatsen van vleermuizen niet uit te sluiten. Op verschillende plekken in dit gebouw zijn potentiële invliegopeningen waargenomen. De openingen onder de boeiborden en gevelpannen zijn voldoende ruim om toegang te hebben tot achterliggende tussenruimtes. Ook de open stootvoegen bieden mogelijk toegang tot verblijfplaatsen. De bomen in het plangebied bieden geen geschikte verblijfplaats voor vleermuizen. (Advies Natuurwaarden locatie Nije Buorren Harkema, rapportnummer 005.00.07.44.00, Assen 2011).

Avondbezoeken

De avondbezoeken zijn uitgevoerd op 21 mei, 29 juni, 19 augustus en 7 september 2011 en vonden plaats in de periode dat vleermuizen zich ophouden in kraam-, zomer- en paarverblijven. Het eerste, derde en vierde avondbezoek is uitgevoerd door mevrouw drs. A.A. Schwab. Het tweede avondbezoek is uitgevoerd door de heer ing. E.J. Slot.

21 mei 2011

Tijdens dit avondbezoek zijn twee soorten vleermuizen in en rond het plangebied waargenomen, namelijk gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en laatvlieger (*Eptesicus serotinus*). De eerste vleermuis werd om 22:03 uur foeragerend in het plangebied waargenomen. Het betrof een exemplaar van de soort laatvlieger. Tussen 22:07 uur en 22:28 uur zijn nog zes laatvliegers waargenomen, allen vliegend vanuit het noordoosten over het plangebied. Om 22:19 uur is één gewone dwergvleermuis langsvliegend waargenomen. Vanaf 22:40 uur zijn er geen vleermuizen meer waargenomen.

De waarnemingen van deze inventarisatie doen geen verblijfplaats in het bibliotheekgebouw vermoeden.

Mogelijk bevindt zich in bebouwing verderop ten noordoosten van het plangebied een kolonieverblijfplaats van laatvlieger.

29 juni

Tijdens dit avondbezoek zijn wederom dezelfde twee soorten vleermuizen waargenomen, laatvlieger en gewone dwergvleermuis. De eerste gewone dwergvleermuis werd om 22:25 uur waargenomen, overvliegend vanuit het

noorden. De eerst laatvlieger om 22:58 uur. Laatvlieger is drie maal overvliegend waargenomen in het plangebied. Gewone dwergvleermuis daarnaast foerageerde van 22:42 uur tot 23:00 uur met twee exemplaren tegelijkertijd bij de houtsingels rondom de bebouwing. Er zijn geen uitvliegende exemplaren waargenomen. Gezien de vliegrichting en het tijdstip van de eerste waarneming (slechts 20 minuten na zonsondergang) lijkt gewone dwergvleermuis uit de bebouwing ten noorden van het plangebied te komen.

16 augustus

Dit veldbezoek is afgelegd in de periode dat vleermuizen zich ophouden in zomer- en paarverblijven. Er zijn wederom de soorten laatvlieger en gewone dwergvleermuis waargenomen. De eerste gewone dwergvleermuis werd om 21:15 uur waargenomen, de eerste laatvlieger om 21:36 uur. Hoewel deze vleermuizen al kort na zonsondergang vlogen, waren ze niet afkomstig uit de bebouwing in het plangebied. Er zijn daarnaast gedurende de avond tot 23:00 uur enkele waarnemingen van foeragerende laatvliegers en gewone dwergvleermuizen gedaan, meest ten westen van het bibliotheekgebouw. Om 22:55 uur werd een maal een mannetje gewone dwergvleermuis met sociale roepjes waargenomen in de straat ten noorden van het plangebied. Sociale roepjes in deze tijd van het jaar zijn bedoeld om vrouwtjes te lokken. Gemiddeld vliegen mannetjes gewone dwergvleermuis in een straal van 200 m rond hun paarverblijf waarbij de roep- en vliegactiviteit het hoogst is direct bij het paarverblijf. De waarneming van deze avond duidt niet op een paarverblijf in het plangebied. Er zijn geen vleermuizen waargenomen boven het grasveld ten oosten van het bibliotheekgebouw.

7 september

Dit veldbezoek is afgelegd in de periode dat vleermuizen zich ophouden in zomer- en paarverblijven. Er zijn deze avond behalve laatvlieger en gewone dwergvleermuis, ook enkele waarnemingen van ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) gedaan. De eerste waarneming betrof een laatvlieger, om 20:26 uur, foeragerend langs de houtsingels rondom de bebouwing. De eerst gewone dwergvleermuis werd om 20:34 uur waargenomen, met sociale roepjes ten westen van de bebouwing. Het betroffen geen uitvliegende exemplaren uit de bebouwing in het plangebied. Ten zuiden van het bibliotheekgebouw, buiten het plangebied, is om 21:06 uur ruige dwergvleermuis met sociale roepjes waargenomen. Ruige dwergvleermuizen laten in tegenstelling tot gewone dwergvleermuizen hun sociale roepjes horen vanuit hun verblijfplaats. Tijdens de rest van de avond zijn enkele waarnemingen gedaan van foeragerende gewone dwergvleermuizen en laatvliegers ten westen en noorden van de bebouwing.

Conclusie

4

In het plangebied zijn de soorten laatvlieger, ruige dwergvleermuis en gewone dwergvleermuis zowel foeragerend als overvliegend waargenomen. Op basis van de waarnemingen van de uitgevoerde inventarisaties kan een verblijfplaats van vleermuizen in het plangebied worden uitgesloten. Gezien het geringe aantal waarnemingen van foeragerende exemplaren, vormt het plangebied ook geen belangrijk onderdeel van het jachtgebied van in de omgeving voorkomende vleermuizen. Een vliegroute is evenwel niet aangetroffen.

Wettelijke verplichtingen

Hoewel foeragerende vleermuizen zijn waargenomen, is het plangebied geen essentieel foerageergebied voor voorkomende vleermuizen. Er zijn daarnaast geen vliegroutes en verblijfplaatsen vastgesteld in het plangebied. Als gevolg van de voorgenomen ontwikkelingen vinden dan ook met betrekking tot vleermuizen geen verbodsovertredingen plaats. Er is derhalve geen ontheffing van de Flora- en faunawet nodig. De beoogde werkzaamheden kunnen met betrekking tot voorkomende vleermuissoorten doorgang vinden.

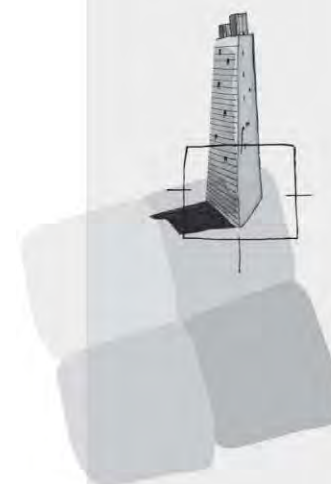
Colofon

Opdrachtgever
Gemeente Achtkarspelen

Rapport
BügelHajema Adviseurs b.v.

Projectleiding
BügelHajema Adviseurs b.v.

Projectnummer
005.00.07.44.01

BügelHajema Adviseurs bv
Bureau voor Ruimtelijke
Ordering en Milieu BNSP
Balthasar Bekkerwei 76
8914 BE Leeuwarden
T 058 215 25 15
F 058 215 91 98
E leeuwarden@bugelhajema.nl
W www.bugelhajema.nl

Vestigingen te Assen,
Leeuwarden en Amersfoort